

Izhaja vsak dan razen nedel in praznikov.

PROSVETA

Izšel dnevno
razen
nedel in
praznikov.

LETO—YEAR X. CHICAGO, ILL., TOREK 20. FEBRUARJA (FEBRUARY) 1917. ŠTEV.—NUMBER 43.

Kapitalistični interesi pritiskajo na predsednika.

Strmoglaviti hočejo republiko v vojno.

PRVE STAVKARJEVE V KROJAŠKI OBRTI SE MNOŽE. — VEČ STAVKARJEVE ARETIRANIH. — PODJETNIKI SO IZPOSLOVALI SODNIJSKO PREPOVED. — KAPITALISTIČNI LISTI DOBIVAJO SUBVENCIJO OD ZAVEZNIKOV?

Washington, D. C., 19. feb. — Ilo pritiskajo velekapitalistični interesi na predsednika, da gre red kongres in zahteva, da ga ooblasti, da podvzame nadaljne orake proti Nemčiji, ki približajo republiko vojno.

V letu 1898 so bili sladkorni rust, tobačni trust in drugi velekapitalistični interesi na delu, da ride do vojne. Na tedanjega predsednika McKinleyja, ki je bil asprotnik vojne, so pritiskali tu- i buržoazni političarji kot Roosevelt, da se Španiji napove voj- a. Danes vidimo zopet razne r- te na delu, ki imajo od vojne do- ječ, da strmoglavijo republiko vojno. Predsednik Wilson je asprotnik vojne in tudi zgodov- ar, kateremu so znani dogodki iz godovine. Ali kljub temu lahko dneha, če postane pritisek voj- ih hujskačev prevelik.

Kapitalistični listi podtikajo predsedniku tele želje:

1. Da kongres pooblasti po- abiti oboroženo silo, da skrbi za arnost Američanov in ameriških adij pred vsemi državami na orju, ki so zapletene v vojno.
2. Da se mu da oblast trgovske adje pridružiti ameriški morna- i.
3. Da kongres sprejme zakon, i daje predsedniku moč, da la- o mobilizira železničarje za re- vnanje vojaštva.
4. Da kongres dovoli velik re- verni sklad, ki se krije z zadol- žnicami in ga lahko predsednik po- rabi po svoji volji.

Vse te želje so prinesli kapitali- stični dnevniki, ki hujskajo za vojno, že pred enim tednom ali še dalj časom s potrebnim kome- tarjem. Takrat niso rekli, da so to želje predsednika, ampak da tako izjavljajo avtoritativne osebe.

Chicago, Ill., 19. februarja. — Oblasti so na strani podjetnikov v krojaški stavki.

V soboto je policija aretirala sedem štrajkaric, ki so bile na stavkovni straži v bližini vogala, kjer se križata Franklinova ulica in Quineyjeva cesta.

S. Seidman, podpredsednik organizacije "Ladies Garment Workers," izjavlja, da se vrste stavkarjev množe. Zdjav stavka približno 9.000 delavcev.

V tem tednu se stavka mogoče razširi tudi na delavce, ki izdelu- jejo plašče. O stavki glasujejo še ta teden. Sklenili so, če se ne pri- družio stavki, da vsak član plača vsaki teden en dolar izredne do- klade, ki gre za podporo štrajkar- jev.

Aretirani sta bili tudi dve štraj- karici in en delavec, ki so delili letake, v katerih so pozivali de- lavce in delavke, naj se pridru- žijo stavki. Bogato žetev je imela policija zvečer, ko so štrajkarji z mirno besedo nagovarjali delav- ce, da se pridružijo stavki.

Ruzume se, da je prišlo tudi spopadov. Na vogalu Franklino- ve ulice in Jacksonovega bulevar- da niso nekemu stavkokazu ravno postiljali z rožicami, ampak so mu prerahljali malo kosti. Areti- rali so do 30 štrajkarjev.

Edward Tonek, ki dela za Nora Shirtwaist kompanijo, je do- bil pri spopadu s štrajkarji su- nek s škarjami v vrat. Prepeljali so ga v bolnišnico sv. Elizabete in zdravniki izjavljajo, da rana ni nevarna.

Nekatere štrajkarice so se pri- tožile, da nekateri policaji "zelo sirovo ravnaajo z njimi. Na glav- nem stanu štrajkarjev so odbor- niki podučili stavkarje, naj se ravnaajo strogo po zakonu.

Gibanje proti vojni na- rašča.

MANIFESTACIJA ZA MIR.

Chicago, Ill., 19. februarja. — Včeraj so bili obdržavani trije shodi, na katerih je ljudstvo manifestiralo za mir. Največji shod je bil v Kolizeju (Coliseum), kjer je bilo nad petnajst tisoč poslušal- cev. V Kolizeju so govorili kong- resniki in drugi. Kongresnik Ocar Callaway iz Teksasa je dejal, da so se veliki dnevniki in izdelo- valci streliva dogovorili, da pahn- ejo Združene države v vojno. O- čital je, da je občeznano, da so potapljače najboljša orožje na morju, vendar se pa zahteva, da grade oklopnače in oklepne kri- žarje, ker je več "grafta" pri njih. Govoril je tudi soc. občan- ski svetovalec Kennedy. Shod je sprejel resolucijo, ki je bila brzo- javnim potom sporočena predsed-niku.

Jugoslovanski delavci so zboro- vali v "Narodni dvorani". Shod je bil izredno dobro obiskan. Glavni govornik je bil Etbin Kristan, ki je v daljšem govoru podal jas- no sliko, kako kapitalistični inte- resi povzročajo konflikte, ki se potem rešujejo z orožjem. Mir je mogoče le v socialistični družbi in zategadelj je treba delati in delati, da pače kapitalizem in člove- ška družba sprejme socializem.

Govorila sta še socialistični kandidati za občinski svet za de- seti volilni okraj v angleškem je- ziku, ki je koncem govora pozval navzoče, da se udeležijo shoda dne 11. marca v Pilsen Auditoriju, in Jože Zavrtnik v slovenskem jezi- ku. Ko je gl. referent Etbin Kri- stan odgovoril na nekatera stav- ljenja vprašanja, je shod sprejel resolucijo, ki se jo priobči v "Pro- letareu" in "Radniški Straži". Pre- skribo se tudi njen prevod in se po- šlje eno kopijo socialističnemu kongresniku Meyer Londonu in kongresniku Sabathu, ki zastopa volilni okraj, v katerem se je vr- šil shod.

Tretji shod se je vršil v dvora- ni Knights of Pythias (Vitezov Pitije). Govorniki so bili Sey- Seymour Stedman, Adolph Ger- mer, Barney Berlyn, Chas. V. Johnson in Adolph Dreifuss.

V Waukeganu je bila mirovna manifestacija v dvorani finskih socialistov. Glavni govornik je bil C. A. Diehl.

Manifestacija za mir v Chicagu se vrši v torek 20. februarja v dvorani Imperial, 2409 N. Hal- sted St. Glavni govornik je Wal- ter Higgins. V sredo dne 21. fe- bruarja je shod je Berlynovi dvo- rani, Cottage Grove, blizu 67 ce- ste. Govorniki so Barley Berlyn in drugi.

DVE ŽENI ARETIRANI, KI STA SLUŽILI TOLOVAJEM ZA VADO.

Chicago, Ill., 19. februarja. — Policija je aretirala dve mladi ženi, oblečeni po najnovejši modi, katerih so se poslužili banditje kot vado, da so ložje spravili žrt- ve v mrežo. Imena deklet je poli- cija pridržala, ki izjavlja, da je ena deklet napravila izpoved ka- pitanu Ryanu.

Ženi so aretirali na pritožbo ne- kega "veljaka", ki je bil oropan na ulici. Neka mlada žena se mu je pridružila v neki kavarni na severni strani mesta. Seveda je v njeni družbi trosil denar z obema rokama. Ko je šel domov, so ga ustavili cestni tolovaji in mu po- brali, kar mu je še ostalo. Dobili so približno \$100.

Žena, ki je priznala, da služi za vado, je dejala, da se mnogo dru- gih deklet preživlja na isti način. Naloga teh deklet je, da spravijo take kaline v kabaret, ki imajo denar. Tam se jim prigovarja, da jih spremijo domov. Na ulici do- končajo delo banditje.

VRME.

V torek mraz in oblačno. Vzbo- dni vetrovi se spreminjajo v severo- zapadne.

Solnčni vzhod ob 6.40 a. m.; solnčni zahod ob 5.28 p. m.

Združene države suše.

PROHIBICIONISTI VRISKAJO.

Washington, D. C., 19. feb. — Prohibicionisti so pridno na de- lu, da posuše Združene države. Njih delo je do sedaj toliko us- pešno, da sta obe zbornici naklo- njeni predlogom, ki nas približa- jo popolni prohibiciji.

V senatu so se zedinili glede ne- katerih dodatkov pri poštni pre- dlogi. V zmislu teh predlogov so izključeni od poštnih pošiljavtve vsi oglasi, ki priporočajo opojne pijače. Taka reklama je nepostav- na in kaznjiva, če so jo pošlje v države, ki so prepovedale uvaža- nje, izdelovanje in prodajo opoj- nih pijač.

Justični odsek je ugodno pripo- ročil zbornici prohibicionisti- sprejemni dodatek k ustavi. Kongresnik Webb, predsednik odseka, je celo trdil, da ga lahko zbornica sprejme v teku enega te- dna. Privrženci splošne prohibici- je so to izjavo pozdravili z vese- ljem, dasiravno vedo, da 64. kon- gres ne more več izvršiti tega de- la, ker preje poteče njegova doba. Senat ne misli na to, da se peča a stvarjo pred 4. marcem.

Dodatni predlog k poštni pre- dlogi je stavil senator Reed iz Missourija. V odseku je bil spre- je ts 25 glasovi prot 11. Če senat sprejme priporočilo odseka, bo nemogoče uvažati opojne pijače v suhe države, če jih tudi naroče privatne osebe.

Prohibicionisti so spravili vpra- šanje prohibicije pred kongres in ne bodo mirovali, dokler ne dose- že svojega namena. Ko nastane splošna prohibicija v Združenih državah, bo ljudstvo prišlo do spoznanja, da je prohibicija veli- ka zmeta. Tako kot so tišeni veli- je v prohibicijo, tako bodo potem silili iz nje. Taka vprašanja se ne dajo rešiti s prepovedmi in ukazi, ampak je treba večstoletne vzgo- je in spremembi je treba gospo- darske razmere, da ljudstvo samo od sebe ne smatra življanje alko- holičnih pijač za nekaj potrebnega. S postavitvami se takih navad ne odpravi čez noč. O tem se lahko prepričamo v državah, ki so spre- jele prohibicijo, v katerih je vide- ti več pijanih ljudi na ulici kot v državah, v katerih ne poznajo ta- kih omejitev.

ODERUŠKE CENE.

Pittsburgh, Pa., 19. februarja. — Mnogi groceristi nočejo več prodajati krompirja, ker je dose- gel ceno \$3.75 za bušelj.

V Riverheadu, L. I., so trgovci plačevali farmerjem krompir po \$3 bušelj. Trgovci so se kar pu- lilili za krompir.

Krompir je tudi v Chicagu po- stal delikatesa. Na debelo stane \$2.50 do \$2.75 bušelj, če se ga kupi železniški voz. Groceristi ga plačujejo po \$2.75, če ga kupijo po več vreč.

V restavracijah je prihajal krompir brezplačno z mesom na mizo; zdaj je treba zanj plačati posebej 5 centov.

Naraščajoča draginja podaja sliko, kaj čaka delavce, če bodo Združene države zapletene v voj- no.

MORNARIŠKI ZAKON JE USTAVEN.

Mobile, Ala., 19. februarja. — Zvezni sodnik Ervin je proglasil, v tožbi ruskega konzula proti mo- štvu ruske barke "Imberhorne", da je mornariški zakon vstaven.

Sodnik je razsodil, da so mornarji opravičeni do vse plače in zapustiti ladjo.

Ruski konzul je dejal, da je razsodba v protislovju s pogodbo med Združenimi državami in Ru- sijo. Sodnik ga je podučil, da že več let ne postojti pogodba med Rusijo in ameriško republiko.

LEGISLATURNA ZBORNICA JE ZA ŽENSKO VOLILNO PRAVICO.

Little Rock, Arkansas, 19. feb. — Legislaturna zbornica je spre- jela predlog, ki daje ženam pra- vico voliti pri primarnih volit- vah.

Lakota mori narode v Evropi.

Na zapadni fronti so boji oživel.

V POLOŽAJU MED AVSTRIJO IN ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI NI JASNOSTI. — AMERIŠKA FLOTA JE NAJBREŽ ODPLU- LA V KUBANSKO VODOVJE. — VSTAJA NA KUBI SE NI ZADUŠENA.

ZADNJE VESTI.

Washington, D. C., 19. feb. — Dobava granat za mornarico, ki je bila najprvo poverjena angleški tvrdki Hatfields, Ltd., je bila od- dana ameriškim tvrdkam Mid- vale Steel kompaniji, Washington Steel and Ordnance kompaniji in Crucible Steel kompaniji.

Petrograd, 19. februarja. — Moskvo ugroža pomanjkanje kru- ha. Župan se je pripeljal v Petro- grad, da apelira na ministrskega predsednika Golitzina za pomoč. Pomanjkanje živil je splošno in na tisoče ljudi je odvisnih od ži- vil, ki jih deli vlada. Duma bo sku- šala rešiti vprašanje.

London, 19. februarja. — Vla- da je določila, da do 31. marca stane funt krompirja 3 cente; po 31. marcu do koncem junija pa 3 1/2. Na debelo stane tona do 31. marca \$43.79, po 31. marcu pa \$48.65. Ta cena velja za farma- rje, ki prodajajo krompir trgov- cem na debelo. Za groceriste je pa cena sledeča: Do 31. marca \$50.40, po 31. marcu pa \$57.84. "Lloyds Weekly News" do- stavlja, da je ljudstvo povsod ne- zadovoljno vlad visokih cen za krompir, groceristi pa rebelirajo proti vladi in ga nočejo prodajati po določeni ceni.

Washington, D. C., 19. feb. — Grško poslanstvo izjavlja, da ima zanesljive informacije, da je na Grškem lakota, odkar so angleški zavezniki z dnem 8. decembra proglasili blokado za Grčijo.

Deset ljudi je umrlo lakote v Janini, deset v Akarniji, dve osebi v Previ, ena v Euboki in ena v Mesiniji. Siromaki živajo zelišča in travo.

(Bogati lopovi se kljub takim slikam navdušujejo za vojno. Op. ur.)

London, 19. februarja. — Brzo- javke iz britanskega, francoskega in nemškega vojnega stana nazna- njajo, da postajajo boji na zapad- ni fronti zopet bolj vroči.

Od Severnega morja pa do švi- carske meje se vrše napadi in protinapadi.

Britake čete napadajo na sever- nem koncu Some, na obeh stran- eh reke Ancre.

Teški topovi grme na belgijsko- francoski meji, na somški fronti, v šampaniji in pri Verdunu.

Berlin, brezlično v Sayville. — Vojni stan naznanja, da gosta me- gla na zapadni fronti otežkočuje boje. Znižala ni le boje v zraku in topništva, ampak zadržuje tudi pehoto. Kljub temu je bilo izvr- šenih nekaj napadov od obeh stra- ni.

Zavezniki so povzročili številne patrolne vpade v nemške strele- ke jarke, ki niso imeli uspeha.

Kljub nemakim pridobitvam v šampaniji, so bile nemške izgube majhne. Preden je šla pehota na- prej, je topništvo zrušilo francos- ke jarke. Vsa francoska pozicija je bila razdjana.

ŽRTVE SUBMARINK.

Potopljenih ladij v zadnjih 24 urah 4
Skupna tonaža 12.008
Vseh potopljenih ladij od 1. februarja 122
Skupna tonaža 258.543

London, 19. feb. — Lloydova parobrodna agentura naznanja, da so bile v zadnjih 24 urah tor- pedirane in potopljene štiri ladje, ki so:

'Worcestershire', angleška, 7. 155 ton; júsoda moštva je nezna- na. 'Iolo', angleška, 3903 tone. 'Valdez', angleška, 2285 ton; dva mornarja sta ubita in devet jih še pogrešajo. 'Romsdalen', angleška, 2548 ton; enajst mornarjev pogrešajo.

Berlin, 19. feb. (Brezlično). — Tukaj javljajo uradno, da je ena sama submarinka, ki se je vrnila v pristanišče, potopila v 24 urah pomožno križarko z 20.000 tona- mi, drugi dve pomožni križarki po 13.600 ton in transportni par- nik s 4600 tonami. Na ta način je ena submarinka v enem dnevu po- topila ladij z 51.800 tonami.

POLOŽAJ NAPRAM AVSTRIJI.

Washington, 19. feb. — Danes zjutraj je pošla neuradna vest, da je Avstrija pri volji dati Zdu- ženim državam materialne kon- cesije v svrhu, da odvrne grozeč diplomatski razdor. V uradnih krogih pa ne rečejo bev ne mev; vsled šušnih razmer, ki vladajo med državnim departementom in tukajšnjim avstrijskim poslanist- vom — novi avstrijski poslanik ni še danes ofieljno sprejet — noče izdati državni tajnik nobe- nega uradnega poročila.

Osohbe v avstrijskem poslanist- vu pa izjavlja privatno, da ne verjame tej vesti, dasiravno prizna- jo, da je bila Avstrija prišlje- na izreči se za submarinski pro- gram Nemčije. Avstrijski urad- niki namreč trdijo, da bi lahko prišlo do zelo resnih posledic v Avstriji, ako bi dunajska vlada na svojo pest popravljala nem- ški submarinski program; proti- vladne stranke v dvojni monar- hiji bi takoj izrabile to priliko in lahko bi prišlo do resnega razdo- ra med Dunajem in Berlinom.

Uradniki v državnem depart- mentu so mnenja, da bo poslanik Penfield dosegel kak uspeh na Dunaju. Penfield ima menda v tem oziru proste roke.

Dunaj, 19. feb. — (Brezlično čez London). — Tukajšnji uradni krogi še vedno upajo, da se omili položaj med Združenimi državami in Avstrijo, čeprav nekateri tu- kajšnji vplivni časopisi naglaša- jo, da je vsako upanje izgublje- no. Med tistimi, ki upajo, je tudi ameriški poslanik Penfield, kate- ri se trudi na vse načine, da pre- preči razdor.

V tem trenutku sta dva zname- nja, ki sta sicer malenkostna, ven- dar pa dajeta tolažbo, da Wash- ington ne namerava takoj prekri- niti vezi z Avstrijo. Prvo zname- nje je, da je tajnik ameriškega poslanika v Berlinu Joseph C. Grew premeščen na Dunaj. Grew je prišel danes iz Švice in nastopi službo svetovaleca v ameriškem poslanstvu. Drugo pa je, da je državni tajnik Lansing včeraj po- slal brzojavno \$250.000 židov- skim organizacijam v Avstriji v imenu ameriških židovskih pri- spevatelev.

Te dve dejstvi sta nekaj po- rok, da ameriška vlada še ne misli na pretirano diplomatskih stik- kov z Dunajem, kajti ne bi pre- mestila poslanikškega tajnika iz Berlina na Dunaj in drugič ne bi dovolila večje svote denarja, da gre iz Amerike v Avstrijo.

V avstrijskem znanjem mini- strstvu izjavljajo, da so vezi z A- meriko zelo rahle in nestalne. Ak- tivna zveza med obema vladama je takorekoč pretirana in vse o- ficielno poslovanje nekam poči- va. Vsled tega ne ve avstrijska vlada, kaj je storiti, da zadosti Wilsonu in njegovemu kabinetu. Tukaj sicer dajemo vedo, da Wash- ington upa, da se bo Avstrija lo- (Dalje na 3. str., 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$3 na leto \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v obljepu n. pr. (Januarja 31-16) poleg vsega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

Kje je odpomoč proti kapitalističnim zarotnikom?

V San Franciscu je končala porotna obravnava, ki da misliti delavcem. Thomas Mooney, ki je bil zelo delaven v strokovni organizaciji, je bil spoznan krivim, da je uničil z bombo več človeških življenj pri demonstraciji za oboroževalno pripravljanje. Za tak greh je smrtna kazen. O Mooneyju poročajo, da je dejal: Če se najdejo osebe, da lahko po krivem prisežejo, ker so nahujskane vsled sistema, jih ne morem vstaviti. Ta pravorek me ne napravi krivega. Jaz nisem kriv.

Če sodimo po poročilih, ki so prišla v javnost in so jih tudi poročali kapitalistični listi, zgleda stvar, da se hoče človeka, ki je bil trn v peti izkoriščevalcem, spraviti na vesala. Poročila, ki so prihajala v minoleto letu iz Kalifornije o groznih kapitalistov proti strokovno organiziranim delavcem, ne potrdijo, da so ondodni kapitalisti krotka jagnjeta, ki nikomur ne skale vode. Tam je močna in desperatna klika kapitalistov in političarjev, ki se ne ustraši izvršiti nobenega koraka, če le doseže svoj namen.

Pa tudi iz New Yorka prihaja glas, da se tam nahaja ravnotaka vrsta političarjev in kapitalistov, ki žele odločno, da je treba pomandrat delavske organizacije, ki so stale mnogo truda in dela, da so bile ustavljene in so prišle do moči in veljave.

Markevich, namestnik državnega pravdnika, pravi, da je odkril kliko, ki je hotela spraviti delavske voditelje v Sing Sing in če treba tudi na električni stol, da uniči delavske organizacije. Markevich je potem še dodal:

"Skozi štiri leta je Wall Street kontroliral državno pravdnštvo. Minilo ni leto, če je državni pravdnik odklonil biti orodje Wall Streeta, da ne bi ga ničesar obtožili. Bilo bi nekaj iznenadljivega, če ne bi obtožili sodnika Swanna."

Marsikomu se taka izjava zdi smešna, posebno če pride iz ust namestnika državnega pravdnika. Ali obravnava proti Mooneyju v San Franciscu dokazuje, kakšno moč ima denarna mošnja, zato ni prav nič smešnega, če namestnik državnega pravdnika trdi, da Wall Street preganja državnega pravdnika, ki noče biti njegovo orodje.

Če se lahko predbojevnike delavstva legalnim potom umori v enem mestu, se jih tudi lahko v drugem. Kapitalisti in korumpirani meščanski političarji se prav nič ne ločijo v bistvu, pa naj žive na jugu ali severju, vzhodu ali zapadu.

V današnjih dneh, ko vlada denarna mašnja, je lahko skovati obtožbe in tudi priče je lahko dobiti, ki prisežejo na vse, kar se zahteva od njih. In če Mooney pravi, "da ne more vstaviti ljudi, ki hočejo po krivem priseči", pomenijo njegove besede, da se lahko to povsod zgodi, ker vsi državni pravdniki niso enaki sodniki Swannu, ki je pokazal, da ima trd hrbet napram kapitalističnim zarotnikom.

Dobro je, da voditelji strokovno organiziranega delavstva pazno študirajo dogodek, ki se je odigral ravnokar v solnčnati Kaliforniji. In če bodo dobro študirali stvar, bodo pronašli nekaj, na kar mogoče še niso mislili. Da so taki dogodki mogoči kot v San Franciscu, je odvisno od delavskih glasov. Če voditelji strokovno organiziranega delavstva nočejo, da so izpostavljeni krivičnemu preganjanju, potem morajo učiti delavce, da na volilni dan oddajo glasove za kandidate socialistične stranke, ker denarna mošnja nima te stranke pod svojo oblastjo.

Poglejte jih, poglejte — naše avstrijsko-patrijotične liste, kako hitro so se odpovedali avstro-nemškemu patrijotizmu! Citati njihovi izjave je res prava naslada.

V Združenih državah imamo velikansko skladišče mirnih not, ki oznanjajo trajni mir, na drugi strani pa imamo program za gradnjo velikanskih bojnih ladij, ki bodo stale 356 milijonov dolarjev.

3. STORLENS: LEAVING NEW YORK FOR WAR ZONE

Amorčni tovorni parnik "Orleans," ki je kljub nemški blokadi odplul proti Franciji.

DOPISI.

Ollinowol, O. — Mislila sem že, da se Gajžla von Korobač ne bo več oglašil in tako nekam prazno so se mi zdele sredine številke Prosvete. Ko oni dan zopet prebiram list pa vam ga spet zagledam. Skoro ga nisem poznala, tak čuden, "luftšif" si je ta salamski Korobač omislil!

Samo to mi je uganka Kdo za roge ga drži: Je li Tone ali Gajžla, Ki tak' modro se drži. Pa mim' "šterbunkarja" šikili! Ampak prav posebno praktičen pa ni njegov "luftšif". Naj ne zameri moji kritiki, ker prihaja iz dobrega srca. Meni se namreč smili Terbošev Tone, ali pa Gajžla (naj bo eden ali dva) tako nevarno je sedeti vrh "luftarja" in nič kaj prijetno ne more biti v tem mrazu. Če bo kaj dosti "ronal" po zračnih višavah, mu utegne še "šternkukar" na njegova velika očala primrzniti. To bi bilo sicer na en način pripravo, ker bi ga ne bilo treba držati, ampak prav prijetno pa tudi ne bi bilo vedno s "šternkukarjem" okrog buliti. — Mene je kar strah, če se domislim, kaj bi se zgodilo, če bi kar naenkrat zagledal kako krasno pomembno vilo ali jezersko nimfalo ali pa duhtečo "otico". Pozabil bi na vse varnostne predpise, razprostrl roke in se strmo glavljeval "luftšifarskega kozla" bogvekam! Kdo bi potem žugal slavošpeve solnčnim rožam, vrtnicam, lilijam, krvavim klobasam, poticem in rujnemu vinu! Pa naj bo za enkrat dovolj kritike o novem "luftarju" pa nič zamere, ker Gajžla, le dobro želim. — Pozdrav vsem čitateljem Prosvete! — Ivanka Kritika.

Milwaukee, Wis. — Dasiravno je naša slovenska naselbina precej velika, vendar se le malokdaj kaj sliši o nas. Vzrok temu je, prav lahko najti: smo pač povečini vsi navadni delavci, ki si moramo v potu svojega obraza služiti svoj vsakdanji kruh, tako da pač nimamo dosti časa in potrebnih zmožnosti za pisanje. Kar pa je naših, tistih bolj inteligentnih, pa menda le verjamejo v izrek, "da je Bog sam semi najprej brado ustvaril, druge pa gleda iz Columbusa"! Vendar pa se mi zdi pretrbno, da širša javnost izve, da tudi v Milwaukee živimo Slovenci. Zato sem se namenil napisati te vrstice.

Največ dopisnikov opisuje delavske razmere. Tega meni, mislim, ni treba, ker delavske razmere so pač povsod enake. Delavci bit, ni prav posebno dobro, ampak tudi ne slabo, ker ravno nas nekateri krogi bolj zanimajo kot pa spustujejo, kar pa bi moralo biti ravno narobe. — Drugi zopet opisujejo društveno življenje. Če je število društev znak napredka, potem se mi v Milwaukee tudi lahko prištevamo naprednim; kajti društev imamo tukaj zadosti in vseh vrst, in še se ustanovljajo. Amerikanci pravijo, da če dva črka prideta skupaj, ustanovita brž "Shoe-Shine-Parlor". Pri nas pa je drugače. Če dva Slovenci prideta skupaj, ustanovita novo društvo, če jih pride skupaj malo več, ustanovijo pa že novo zvezo ali jednoto! Pa o tem mogoče drugič kaj več.

Čeravno smo tukajšnji Slovenci različnega prepričanja, v enem pa smo si vendar le vsi edini, in to je, da naši rojaki v starem kraju silno trpe vsled vojne, ter da da potrebujejo naše pomoči. V ta namen smo imeli že več prireditev, in vselej smo milwauški Slovenci nastopili složno ter tudi dosegli lep uspeh; to bomo gotovo vselej storili tudi v bodoče. Dne 25. februarja bomo zopet imeli tako dobrodelno prireditev. Čisti dohodek je namenjen vsled vojne trpečim rojakom iz občine Ljubno. Prepričan sem, da ni iz nobene posamezne občine toliko Slovencev v Milwaukee, kakor iz Ljubnega v Savinski dolini na Spodnjem Štajerskem; nas je gotovo par sto. Zato si štejemo v dolžnost, da poleg vsega drugega pomagamo še posebej našim ožjim rojakom, sorodnikom, prijateljem in znanec v našem rojstnem kraju — Ljubno. Torej glede na človekoljubni namen te prireditve pričakujemo, da bodo tukajšnji in pojak po bližnjih naselbinah, posebno pa še oni iz Ljubnega, isto posetili v največjem številu. Druge ljubljence širrom Amerike, ki hočejo k temu kaj pripomoči, opozarjam, da se obrnejo za nadaljna pojasnila na enega izmed sledečih: Frank Glojek, 162 National Ave., Milwaukee, Wis., Joseph Benda, 471 — 53rd Ave., West Allis, Wis., ali Joseph Ermene, 293 Hanover St., Milwaukee, Wis.

Še nekaj naj omenim. Slovenske "cajtenge" tudi imamo v Milwaukee. Mogoče rojaki širrom Amerike tega še niso vedeli; pa je res tako. Lastnik te "cajtenge", uradnik in upravnik je ena oseba. Pravi "boss" pa je menda neki žnidar, v kojega žnidariji se ta cajtenga nahaja; kajti če on vse skupaj vrže na cesto, bo pa brzokone kmalu pogreb! Pa lepo geslo ima naša "cajtenga", namreč: "V izobrazbi je moč". Pa novice tudi prinaša; na pr. če se dva zakonska med seboj kaj sporečeta, da eno noč ne spita pod eno streho, je že nekaj "extra". Pa še nekaj, kar je še več vredno. Recimo, da se dva med seboj grdo sovražita, bo zmagal prav lahko tisti, ki ima več denarja. Treba je le ljudem okoli teh "cajteng" vreči par juževih srebrnikov, pa bodo nasprotnika že oni sfskali! A tudi inteligentni so ti ljudje. Saj so nam sami povedali, da vsi drugi izgledamo inteligentni samo od zunaj, a oni pa imajo inteligence znotraj. — Povedali pa niso, v katerem delu telesa. Ni čuda torej če se ljudje že jezijo ter pravijo: "Kar starih babnic nimamo, da bi raznašale okrog neumnosti, pa moramo imeti to pokoro!" — Naša naselbina mora imeti neko čudno privlačno moč. Kar eden za drugim se vrstijo ti nepovabljeni nepridipravi. Ali vsak jo mora že prej ali slej popihati od tod, ali pa se spreobrniti ter si začeti služiti svoj vsakdanji kruh, kakor si ga služimo vsi drugi. Razlika je le, da večasih so prihajali pretrganci, ki so imeli nekaj za ušesi, sedaj pa prihajajo že bolj s praznimi glavami.

Pa ne da bi kdo rekel, da sem proti časopisju in proti izobrazbi. Gotovo ne! Kajti izobrazbe in časopisja, in sicer dobrega časopisja (— a ne starih klepetulj!) — nam je treba. Mi smo pripravljene podpirati edino tako časopisje, ki zagovarja koristi naš men smo imeli že več prireditev, in vselej smo milwauški Slovenci nastopili složno ter tudi dosegli lep uspeh; to bomo gotovo vselej storili tudi v bodoče. Dne 25. februarja bomo zopet imeli tako dobrodelno prireditev. Čisti dohodek je namenjen vsled vojne trpečim rojakom iz občine Ljubno. Prepričan sem, da ni iz nobene posamezne občine toliko Slovencev v Milwaukee, kakor iz Ljubnega v Savinski dolini na Spodnjem Štajerskem; nas je gotovo par sto. Zato si štejemo v dolžnost, da poleg vsega drugega pomagamo še posebej našim ožjim rojakom, sorodnikom, prijateljem in znanec v našem rojstnem kraju — Ljubno. Torej glede na človekoljubni namen te prireditve pričakujemo, da bodo tukajšnji in pojak po bližnjih naselbinah, posebno pa še oni iz Ljubnega, isto posetili v največjem številu. Druge ljubljence širrom Amerike, ki hočejo k temu kaj pripomoči, opozarjam, da se obrnejo za nadaljna pojasnila na enega izmed sledečih: Frank Glojek, 162 National Ave., Milwaukee, Wis., Joseph Benda, 471 — 53rd Ave., West Allis, Wis., ali Joseph Ermene, 293 Hanover St., Milwaukee, Wis.

vseh, a ne samo interese par žnidarjev.

Toliko za danes. Prihodnjie mogoče kaj več.

Kopušarjev.

Butte, Mont. — Zopet imama poročati žalostno vest, da je kruta smrt segla s svojo koščeno roko in pretrgala nit življenja na debudnemu bratu Fr. Kamnikarju, v najlepši dobi življenja, v starosti 41, let da je zaspal za vedno 7. feb. zjutraj ob 7. uri.

Pokojni je bil rojen v Ljubljani, v Ameriko je prišel pred 13 leti, od katerih je bival 9 let v Calumet, Mich. Od tam se je preselil semkaj v Montano pred štiri leti. Pokojni je bil dobro poznan tukaj na Calumetu, ne samo med Slovenci, ampak tudi med drugorodei, ker je bil mirnega in tihega značaja in naprednega duha. Bil je vnet član društva Slov. Hr. Sloga, štev. 207 S. N. P. J., katerega je bil predsednik zadnjih par let in društva sv. Martina J. S. K. J. Obe društvi ste mu priredili 10. februarja lep pogreb. Tukaj zapuščajo žalujočo ženo in eno hčerko v starosti 12 let in eno sestro, v starem kraju pa eno sestro, razen teh pa tudi mnogo prijateljev in znanec, kateri ga bodemo pogrešali kot dobrega člana in brata.

Brat počivaj v miru v tuji zemlji in blag ti spomin!

Frank Wiederwohl.

Širom Amerike.

DORČE ŽE ZOPET SILI V OSPREDJE.

New York, 19. februarja. — "World" prinaša vest, v kateri pravi, da bojevit polkovnik Theodore Roosevelt takoj zbere armado prostovoljcev, če pride do vojne z Nemčijo, s katero odrine v Evropo, da dokaže angleškim zaveznikom, da je Amerika za njih stvar.

Če njegovi načrti ne soglašajo z načrti generalnega štaba, potem pojde v Kanado, da nabere tam prostovoljce in organizira svojo armado.

Dorče hoče biti na vsak način general in se vrniti iz vojne z laurikami, da ga ljudstvo sprejme kot rešitelja domovine. Ali Dorče je pozabil, da so Napoleonovi časi minili!

STAVKOKAZI SO PROVOCIRALI PRETEP.

New York, 19. feb. — Stavkokazi, ki delajo v sladkorni tovarni v Havenmeyerju, so se pričeli pripraviti s štrajkajočimi delavci na Broadwayju in Wythe ave. Iz prepira se je razvil splošen pretep. Na lice došla policija je aretirala šest oseb.

MILICA DRŽAVE OHIO ODHAJA DOMOV.

San Antonio, 19. februarja. — Prvi eskadron ohijskega konjeniškega polka se je odpeljal iz El Pasa proti domu. Peti ohijski pešpolk se odpelje dne 26. februarja kot zadnji del ohijske brigade.

STRAŠNA NAJDEBA

Albany, N. Y., 19. februarja. — Na dvorišču opekarne v Waterlietu so našli v sodu za slaženje močno obžgano moško truplo. Vedenci izjavljajo, da je bil nanee zadavljen, preden so ga položili v sod.

Oblasti se trudijo, da doznajo, kdo je neznanec. Izvedenci pravi, da je Orijentalec, dasi je gova koža bela. Neznanec se peljali zgodaj zjutraj v sodni dvorišče. Njegovo telo je bilo krito z žaganjem, ki je bilo eno s petrolejem. Hudo delni hoteli prikriti zločin s tem, da zapalijo sod. Ognjevarcem zahvaliti, da je zločinca srečal načrt.

MINNESOTA POSTANE TUDISUHA.

St. Paul, Minn. 19. februarja. — Državni senat je sprejel predlog legislaturne zbornice, ki vsebuje prohibicioniški dodatek k ustavi. Če izpade glasovanje ugodno prohibiciji, postane Minnesota letom 1920 suha država.

TAFT SE JE IZJAVIL ZA SPLOŠNO VOJAŠKO DOLŽNOST.

Indianapolis, Ind., 19. feb. — Bivši predsednik Taft je pred glasilturnimi poslanci pripomnil, da se uvede enoletna splošna vojaška dolžnost za mladeniče v starosti od 19 do 24 let.

PROFIT OLJNIH BARONOV

San Francisco, Cal., 19. feb. — Standard Oil družba v Kaliforniji je objavila svoje finančno poročilo, v katerem navaja, da je letu 1916 napravila \$17,605,293 stega profita, ali 16% od kapitala.

Če je kaj zvođenega kapitala tega poročilo ne pove.

VOJAKI PROTI PROHIBICIJI

Vancouver, B. C., 19. feb. — Ko je bilo dne 15. septembra izvedeno štetje glasov o prohibiciji so civilisti oddali 6000 glasov za civilisti za prohibicijo. Od tega sa je glasovalo o predlogu 81 vojakov. Prešli so do sedaj 2000 glasov in vojak glasujejo 9 proti 1 glasu proti prohibiciji.

ZA ZAHVALO JE PREJEL VEČ DENARNE GLOBE.

St. Louis, Mo., 19. februarja. — Pred policijskega sodnika Sandersa so pritrali 65letnega Josefa Bravniga radi pijančevanja. Sodnik ga je obsodil na \$300 denarne globe. "Lepa hvala, sodnik," je dejal ponižno obsojenec. "Štiri sto dolarjev," je odgovoril sodnik.

SVARILLO PRED SLEPARJI

Washington, D. C., 19. feb. — Zvezne oblasti so dobile priporočila da navihani sleparji oddajajo ve bankovce po dolarju za petke. Če se zvije nov endolar bankovec na gotov način, je to doben petaku, da ga je treba ločiti na prvi pogled od petaka. Zvezne oblasti svare občinstvo najbo oprežno pri izmenjavi protkov, da ne sedejo na finančni parjem.

V TEXASU ODPRAVILO LJARDNICE.

Austin, Tex., 19. feb. — Senat je sprejel predlog, ki odpravi biljardnice. Zbornica je naklonjena predlogu.

ŽELEZNIŠKA NEZGODA

Merrill, Wis., 19. februarja. — Mešani vlaki na Milwaukee železnici je skočil raz tir. Nesrečo povzročila počenja tračnica. Potnikov ni nihče ranjen.

DEJANJE NORCA

Atlanta, Ga., 19. februarja. — H. Claudu, ki so ga ravnatelj izpuštili iz norišnice, se je zopet zmešala pamet. Pograbil je kres in ustrelil rev. dr. G. R. Forda in ranil mrs. W. J. Zahid. Mejem je prijel soprog Zahid in se samokresom na pomoč in ustrelil blazneža.

"PROSVETA" prinaša splošno vest, ki vsebuje članke in lepe povesti vsak dan, samo ob srečah. Naročite si!

Evropska vojna in vesti iz inozemstva.

(Nadaljevanje iz druge strani)

Mat od skupnega submarinskega programa z Nemčijo, ali vladni faktorji ne dajejo, oziroma dolje se niso dali najmanjšega znanja, da bi v tem smislu ugodili želenim državam.

ANTLANTIŠKA FLOTA SE GIBLJE.

Washington, 19. feb. — Iz zanesljivih virov javljajo, da je antlantiška flota odplula iz Guantamua z zapечатim poveljem. Omenem so vse ladje, ki so na razpolago v vseh pristanih, oddale na patroliranje obrežja. Morarica je dobila v zadnjih par tednih 6000 novih rekrutov, katere so vzeli takoj na pomorsko vežanje. V višjih krogih izjavljajo, da mornarica potrebuje še najmanj 20.000 mož, ako hoče napolniti vse bojne ladje prve vrste in imeti potrebno rezervo.

V mornariškem departamentu polce o gibanju antlantiške flote in na vsa vprašanja odgovarjajo le, da je brodogradnja na manevih.

KRIZA NA KUBI.

Havana, 19. feb. — Revolucija na Kubi bo vsekakor dosegla vrhunec ta teden. Vladne čete so v poslednjih manjših spopadih imele vseh, ali prava tekma se prične še le zdaj, ko bo skušal predsednik Menocal iztrgati rebeli Santiago, ki je njihova pozicija. Vlada zbira svoje čete v Orientu in se pripravlja na napad.

Prekajna poročila, da bo milostno postopala z ustajniki, niso odgovarjala resnici; predsednik Menocal je danes uradno izjavil, da se ne maha pod nobenim pogojem pogajati s svojimi sovražniki, kar znači, da ne bo za nje milosti. Kador padejo v njegove roke. Menocal je tudi suspendiral ožje predsedniške volitve, ki bi se imele vršiti danes v pokrajini Oriente, katera je pa v rokah rebelov.

Neka vest se glasi, da je bilo ubitih 300 ustašev, ko so vladne čete vzele Saneti Spiritus. Vlada poroča, da so rebeli večer izgnali iz atabonico in da je voditelj ustaše, Jose Miguel Gomez na begu s 400 možmi proti obali.

Santiago, Kubo, 19. feb. — Ameriška bojna ladja za pokladanje min "San Francisco" je dopeljala semkaj večer in poveljnik ladje Butler se je domenil s tukajšnjim militarnim guvernerjem, da ne bo pustil vladni in nobeni drugi ladji v luko, ako guverner zajamči, da ne bo položil min ali potopil kake barke v kanal pred luko z namenom, da zapre plovbo.

Washington, 19. feb. — Vladni uradniki so mnenja, da bo revolucija na Kubi izdala brez intervencije od strani Združenih držav. Ameriški pomorščaki se še niso nikjer izkrcali na Kubo kakor je bilo večer poročano iz neznanih virov.

VESTI Z BOJNIH FRONT.

Z zapadne fronte.

London, 19. feb. — (Nočna depeša.) V večeršnjih bojih v okoliščini Ancre smo ujeli 783 Nemcev, med katerimi je dvanajst častnikov in vplenili več strogih pušk. Večer jutraj so pojačane nemške čete napadle naše nove pozicije v bližini Baillencourta; v treh valovih je prodirala sovražna infanterija z mnogimi četami v ozadju, ali čim je prišel sovražnik pod koncentriran ogenj naše artilerije, se je umaknil nazaj z velikimi izgubami. Naših linij se niso nikjer dotaknili, niti nismo imeli nobenih izgub. V noči so naši oddelki udri v nemške pozicije južno od Arrasa, južno od Fauquissarta in severno od Ypresa. Pri vseh teh upadih smo naredili sovražniku veliko škodo, razdajali podstavke strojnemu puškam in ujeli 19 mož. Nemške upadne partije so bile odbite severno od Ypresa. Topniški dvo boji so se vršili v okolici Bouchavesnesa in v okoliščini Ancre in Ypresa.

Pariz, 19. feb. — (Nočna depeša.) Izveščajne živahne artilerijske akcije na obeh straneh Mase, zlasti v okoliščini Bezonvauxa in hriba 304, ni poročati kaj posebnega. Nemški nenadni napad na del naših zakopov južno od Mase je bil odbit.

Berlin, 19. feb. — Brezlično poročilo. Angliji so večer napadli po vroči topniški preparaciji naše zakope severno od Armentieres, južno od Lille, severno od kanala La Basse in blizu Rensarta. Vsi napadi so bili odbiti deloma po tesnem spopadu, deloma pa v deloma po naših topniških ognju. Južno od Miraumonta so Angliji prejšnje noč ponovili močan topniški ogenj in jutraj so zopet napadli na obeh straneh Ancre. V bitki ki je trajala skoraj ves dan in ki se je nagibala zdaj na to in zdaj na drugo stran, smo ujeli 150 mož in vplenili pet strogih pušk, proti večeru smo pa ostavili sprednje pozicije. Na južnem bregu Ancre smo odbili silovite angleške napade in obdržali vse naše pozicije. Ob reki Oise, blizu Dreslinecourta (južnoistočno od Noyona), smo ujeli 14 sovražnih vojakov. Francozi so bombardirali naše pozicije južno od Ripontu na zapadnem bregu Mase v Sampaniji. Naš protigenj je preprečil sovražne infanterijske napade. Danes pokriva gosta megla večji del zapadne fronte.

Z ruske fronte.

Berlin, 19. feb. — Pri Lavkesi, južno od Dvinsk, so naše ogleadne partije ujele 50 Rusov. V gorah severno od doline Oituz so Rusi prenehali z napadi.

Petrograd, 19. feb. — Po ljuči artilerijski preparaciji so Nemci večer napadli našo frontno linijo od Kočaje, južno od Dvinsk. Napadaleci so bili oblačeni v bele povrtnike. Del napadajočih čete je prodrl v naš sprednji zakop, toda naše rezerve so takoj vrgle Nemce nazaj.

Z rumunske fronte.

Petrograd, 19. feb. — Naše čete so večer z nenadnim napadom osvojile, brez da bi izstrelile en sam strel, utrjeno sovražno pozicijo na višini osem milj južno od Dvinsk. Napadaleci so bili oblačeni v bele povrtnike. Del napadajočih čete je prodrl v naš sprednji zakop, toda naše rezerve so takoj vrgle Nemce nazaj.

Z italijanske fronte.

Rim, 19. feb. — Naraščajoča aktivnost naših oglednih partij je vodila do vpešnih spopadov v prelazu Cavento Adamello, Valcamorica, v dolini Posino, Felizonu in dolinama Berte in Frigidu natirolski fronti. Sovražnik je bil povsod odbit. Na Krasu so bili topniški boji.

Z balkanske fronte.

Berlin, 19. feb. — Severno od Doiranskega jezera je naš artilerijski ogenj razpršil kompanijo Angležev, ki so prodirali proti našim pozicijam.

FRANCOOSKI PARNIK POTOPI SUBMARINKO.

New York, 19. feb. — Kapitan francoskega parnika "Guyane" ki je danes dospel semkaj, poroča o boju z nemško submarinko, ki ga je imel nedaleč od francoskega obrežja. Submarinka je oddala tri strele, ki pa niso naredili nobene škode. Na to se je parnik obrnil, in naperil svoj top proti podmornici. Dva strela iz 65milimetrskega topa sta zadela submarinko in takoj se je nagnila in v pol uri je izginila pod vodo. V času potapljanja ni bilo videti nobenega človeka na krovu submarinke.

DVANAJST NADALJNIH PARNIKOV JE ODPLULO.

New York, 19. feb. — Danes je zapustilo newyorsk pristanišče nadaljnjih dvanajst parnikov, ki imajo okrog 60.000 ton tovora v vrednosti več kot dvanajst milijonov dolarjev. Šest parnikov je angleških, dva ameriška, dva ne-utralna, eden francoski in eden japonski. Devet jih je odplulo proti submarinski zoni v Evropo, trije pa proti južni Ameriki.

Med temi trije potniški parniki, so oboroženi za obrambo. Ameriški parnika sta "City of Pueblo", ki je odplul z municijo v Havre in "Medina", ki je na poti v River Plata.

Francoski parnik "Roma", ki plove v Marseilles, ima na krovu 150 potnikov in velik tovor blaga. Parnik je oborožen v 75milimetrskim topom v ozadju. "Laconia", angleški parnik, ima okrog sto potnikov in tovor, ki se cení na več milijonov dolarjev.

Pričenki z današnjim dnevom bo newyorsk luka zaprta od solnčnega zaboda do izhoda drugega dne vsak dan. Ladje, ki pridejo po solnčnem zapadu, bodo morale počakati pri kipi "Svobode" ali ob Staten Islandu do drugega dne. Ta odredba bo v veljavi toliko časa, dokler se ne porayna zadeva z Nemčijo.

BERNSTOFF JE PRESTAL PREISKAVO.

Halifax, N. S., 19. feb. — Ne-uradno se poroča, da so kanadske oblasti odobrile potnico in prtljago odslovljenega nemškega poslanika Bernstorffa, kateri je bil večer tukaj preiskavan. Drugo osebje se ni preiskavalo.

ATENTAT NA RUSKEGA MINISTRA.

Berlin, 19. feb. — (Brezlično). Prekomorska časniška agencija javlja: Dva neznanca, ki sta bila oborožena z revolverji, sta napadla na ulici v Petrogradu Grigoroviča, ministra ruske mornarice. Admirala se ni zgodilo nič žalega in napadalen sta ušla.

Petrogradska policija je aretirala enajst socialistov, ki so poslanci v dumi. Obdolženi so, da so hoteli organizirati revolucijo. Na sibirski železnici gorijo premogova skladišča že teden dni. Škoda uničenega premoga bo dosegla 30 milijonov rubljev.

ZNAMENITI SLIKAR JE UML.

Pariz, 19. feb. — Emile Auguste Carolus-Duran, znameniti slikar portret Vanderbilta, za katerega je prejel \$20.000.

AMERIŠKA LETALKA NA FRANCOOSKEM.

Pariz, 19. feb. — Ruth Law, znana ameriška avijatka, ki je doma iz Chicage, je večer letela nad Parizom v družbi mnogih francoskih vojaških letalcev.

988.329 NEMCEV JE MRTVIH.

London, 19. feb. — Nemške izgube v mesecu januarju znašajo na podlagi oficijelnih seznamov, ki so izdani v Berlinu, 77.534 mož. Med temi je mrtvih 15.906, ujetih 1645, ranjenih 48.109 in pogrešanih 11.874.

Skupne nemške izgube od začetka vojne znašajo 4.087.692, od katerih je 988.329 mrtvih.

NEMOJJA IMA 250 MILJONOV DEFICITA.

Amsterdam, 19. feb. — Po vestih iz Berlina izkazuje proračun izdatkov za vojno na podlagi sedanjih vojnih davkov 250 milijonov mark deficita. V skladu tega bo nemška vlada odredila nove naklade na premož in na potniško prtljago na vlakih. Vlada je letos dobila 15 milijonov mark več davka kot lani, a kljub temu je primanjkljaj.

SLOVENSKE VESTI.

Glencoe, O. — Tu so se rojaki začeli zelo zanimati za državljanstvo. Ta teden jih je deset vzelo prvi papir, štirje pa so vložili prošnjo za drugi državljanski papir. — Poročevalce.

Chicago, Ill. — Na pustno soboto zvečer priredilo je tukajšnje žensko društvo št. S. S. P. Z. zanimivo maskerado veselico, s katero so bile zaključene pred-pustne zabave chieaskih slovenskih društev. Veselica je bila polno obiskana in tudi precejšno število lepih mask je prišlo. Najbolj zanimiv je bil gotovo Ribničan z veliko krošnjo prave suhe robe. Dalje je bil imeniten polecaj z neznanako debelo butico in prelesto rdečim nosom. Krasna je bila deklica v slovenski narodni noši (Miss Rose Beri) in tri American Beauties. Med zanimive maske je spadala "Svoboda" z gorečo bakljo, avstrijski invalid, japonska gejša in Kitajec starega kopita (s kitajski, škotske devojke, delavce, kitajca in več drugih. Zabava je bila nepri-siljena in kot je bilo videti, se ni nikomu domov mudilo. Ko so nas ob štirih jutraj pometli iz dvorane (in jaz sem bil med zadnjimi, kot pa navadi), ali smo pit kavo in "eujne čikat" in pri tem važnih opravkih vstrajali, do ju-

tra, da smo kot poštenci in dostojni ljudje prišli domov pri belim dnevu. — A. J. T.

Za zabavo in kratek čas.

Tudi pravilno.

Učiteljica: "Koliko vrst poezije imamo?"
Učenka: "Tri vrste."
Učiteljica: "Dobro! Naštet jih!"
Učenka: "Lirično, dramatično in ..."
Učiteljica: "No, in ep. ... ep."
Učenka (hitro): "In epidemično."

Čudno.

Sani ne vem kako je to. Pojedel sem že dva zavitka zaherlina, pa me še vedno bolhe grizejo.

Nesposobni odbornik.

A: — "Čemu pa ni bil gospod Slok zopet izvoljen občinskim odbornikom?"
B: — "Ni sposoben. Na sejah je tako smrčal, da ni mogel nobeden ostalih — zaspati."

POZOR ROJAKI!

Naznanjam rojakom, da sem odprl trgovino z mešanim blagom in se priporočam za obilen obisk. — Vsakemu bom hvaleno postregel po smerni ceni.

ANTON ZORNIK.

HERMINIE, PA.

Semena.

Brezplačno.
Vsak slovenski rojak bi moral imeti naš krasni slovenski OZENIK za leto 1917, katerega vam pošljemo brezplačno na vašo željo.

Mi imamo v zalogi vse vrste semen cvetilo in drugih vrtnih in poljskih zelenjav.
Pišite po naš SLOVENSKI OZENIK je danes.
INTERNATIONAL SEED COMPANY
101 Dixon Bldg.
Pittsburgh, Pa.

Potrebujemo tako!

moškega ali pa žensko za korespondenco; snati mora slovensko in hrvaško, svedo tudi dobro angleški jezik. Dobra plača, stalna služba pri veliki družbi v Washington, D. C. — Prosim da nam pišete v angleškem jeziku na naslov:

UNIVERSAL
TRANSLATION BUREAU
150 Nassau Street, NEW YORK, N. Y.

SVARILO!

LJUDSKE ZDRAVSTVENE OBLASTI OPOZARJAJO NA NEVARNOST, KI PRETI VSELD PREHLAJENJA, GRIPE IN PLUONIJE.

Visoko število smrtnih slučajev vsled plunice v letu 1916 je opozorila ljudstvo na to veliko nevarnost, ki lahko pride samo iz lahkega prehlada. Bodite pripravljene na prvo znamenje prehlajenja da preprečite plunice.

H. H. VON SCHLICKOV

Bolgarski krvni čaj

popit gorak zvečer predno ležate v postelj, pomaga naravno pregnati prehladenosne bacile, ki večkrat vsled zanemarjenosti ali pozabljivosti povzročijo nevarno gripo ali celo plunice.

Za vzdrževanje cele vaše družine v najboljšem zdravstvenem stanju nima H. H. Von Schlickov Bolgarski Krvni Čaj primere.

Na tisoče zahvalnih pism od naših odjemalcev, ki uživajo ta čaj lahko vidite v našem uradu. Velik družinski zavoj H. H. Von Schlickovega Bolgarskega Krvnega Čaja, kateri vam zagotuje za pet mesecev dobite za en dolar, šest zavojev pa za pet dolarjev in ga vam pošljemo na prejem svoje ali pa, da plačate ob prejemu na (C. O. D.)

MARVEL PRODUCTS Co.
5 Marvel Bldg. Pittsburgh, Pa.

Opomba: Ako hočete pošiljate zavarovati pošilje nam 10c več.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 2. aprila 1904

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 88, Girard, Kana.
II. Podpredsednik: Jofef Kuhelj, 9409 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:

J. J. Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.
F. S. Tauber, 674 Absey Ave., Rock Springs, Wyo.

POROTNI ODBOR:

Anton Hrast, 811-95th Ave., New Duluth, Minn.
Jofe Madišek, 679 box, Smithton, Pa.
Rudolf Pleterski, 436 box, Bridgeville, Pa.

UREDNIK "PROSVETE":

Jofe Zaverinik.

VRHOVNI KRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 5803 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se udeležijo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDNE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 291, Canonsburg, Pa.

ZADEVE PREPILJIVJE VSEBINE, ki sta jih rešili prva in druga istanca, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, 811 — 95th Ave., New Duluth, Minn.

VSI DOPISI, razprava, članki, naznanila itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglaš, se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvo S. N. P. J., uredništvom in upravnim "Prosveto" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, na katerega ako šelite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsake prve srede in tretje četrtke v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

638 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstariši slovenski zdravnik, specializirani v Pittsburghu, ki ima 26 letno prakso v zdravstvu in je avtor številnih medicinskih del.

Zaustavljanje krvi, zdravljenje vseh vrst krvnih bolezni, zdravljenje vseh vrst krvnih bolezni, zdravljenje vseh vrst krvnih bolezni.

Vse bolezni, ki prihajajo po vodnem odzoku zdravim po čudoviti metodi. Kor hitro opazite, da vam ponudimo močno učinkovitost, ne čakajte, temveč pridite in las vam je bom soproj povrnil.

Sušenje krvi, ki vodi v mehurje, odzavim v kratkem času. Hidropne ali vodno kilo odzavim v 30 urah in sicer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročijo bolečino v križu in križu in vseh vrst pri spuščanju vode, odzavim v 30 urah.

Rumenski, trganje, bolečina, stegline, prehladi, širjenje in druge bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi odzavim v kratkem času in ni potrebno ležati.

Uradne ure: V ponedeljkih, sredo in petkih od 9. jutraj do 6. popoldne. V torek, četrtkih in sobotah od 9. ure jutraj do 8. ure zvečer. — Ob nedeljah pa dva popoldne.

8 polto ne delam. — Frigidite osebno. — Ne poslabite imo in številki!

Zdravim samo moške osebe.

Priporočam

svojo gostilno v obliki vsem Slovincem in Hrvatom v okolici Youngstown, O. Kadar potujete skozi mesto ali po opravi, se oglasite pri meni. Imam raznovrstne dobre pijače, sveže pivo, brinjeve, alivose, viaky, amotke itd. Jofe Oligola, R. 297 Federal St. Youngstown, O.

ROBERT W. LAYER

ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago,

ki je izdelal načrt za gl. urad S. N. P. J. se priporoča Slovincem za izdelovanje stavbinških načrtov.

Tel. Franklin 5501

TEL. NA DOMU AUSTIN 35000

Pozor rojaki!

Kadar potrebujete pisalni papir in kuverte s vašim imenom in naslovom tiskanim v ogljavju, vprašajte vasej za ceno pri meni

MIKE OREBAŠEK,

Box 146, Van Voorhis, Pa.

JAMČENA DOBRA VINA IN LIKERJI v čis. 1903 Blue Island Avenue, Chicago, Ill. Telefon Canal 842.

NORTH SIDE STATE BANK

ROCK SPRINGS, WYO.

IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00

Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI.

Mi posilimo denar vašim prijateljem v staro domovino po najnižjih cenah.

Plačujemo 4 odstotne obresti na bančne vloge.

Močna, konservativna in napredna institucija.

Pošiljatelj denarja!

Se vedno se lahko denar pošlje v staro domovino po brezličnem brzojavu in potem pošte, toda sprejemamo ga le pod pogojem, da se vsled vojne mo- goče izplača s zamudo.

Denar se bo v nobenem slučaju izgubljen, ampak nastati zamorejo le zamude.

Po brezličnem brzojavu se zamore poslati le okrog 4 zneske po sto, na primer 100, 200, 300, 400, 500, 600 in tako dalje do deset tisoč kron. Za brzojavne stroške je najboljše, da se nam pošlje \$4 za vsak naslov; ako koda kaj preveč ali premalo, bomo poslali nazaj, oziroma pisali za primanjkljaj.

Z ozirom na sedanje razmere, ko se veljava denarja večkrat izpremeni, bomo od sedaj naprej do preklica, ako se bode cena kronam zvišala, medtem ko je denar na poti do nas, letega zadržali, ter s pošiljateljem stopili pismeno v dogovor.

Denar po zvišanji ceni bomo le tedaj odposlali takoj naprej, ako bo pošiljatelj izrecno zahteval, da naj se denar odposli tudi v slučaju, ako se cena kronam zviša.

Kdor želi, da se izplačilo izvrši po brezličnem brzojavu, naj pripomni na denarni nakaznici "pošlje naj se brzojavno".

Za ceno pogledajte v list "Glas Naroda".

TYRDEKA FRANK SAKSER,

52 Cortlandt Street, New York.

POTRGANE STRUNE.

M. B.

I.

Velik, lep nagroben spomenik stoji na pokopališču Duške vasi, pa ne da, bi bil kakemu gospodu župniku v spomin postavljen. Sicer jih počiva tu več, petero ali šestero spominkov imajo, pa tako veličastnega, tako bogatega nobeden. Od daleč, predno človek napis bere, sodil bi, da ga je postavil kak plemenit gospod ali plemenita gospa iz kakega belega gradu kje; pa ni tako. Preprost mož in preprosta ženska počivata pod tem težkim kamnom.

Kamen pa ima svojo zgodovino, vsak otrok v vasi jo vzgripovedovati, če tudi je poteklo že mnogo let, odkar so jele trohneti tam tiste kosti.

Valentina še danes pomni v vasi.

Kako milo je jokati, ko je jelo grmeti debelo kamenje na deske, kamor so mu zabili mater, drago, edino mater, — za vselej. To je bil grozen dan, za desetletnega šibkega dečka skoro pregrozen. Po materinem pogrebu ni zanj živela na vsem širokem svetu živa duša, ki bi ji mogel potožiti svoje grozne bolečine, in kako mu joče in poka sree. A naj bi imel vsaj zdrave ude, ubože nadložni, na eno nogo šepa in v plečih grbasta reva. Ko je njegova ljuba mamica še živela, če so ga otročaji in paglaveci v vasi kje srečali in ga obstopili, ter z njegovo nadležnostjo noree brili, pribežal je v materino naročje in zjokala sta se mati in sin. A kdo ga boče odslej varoval, otiral mu solze, v čegavo naročje se boče zatekal, ko si bo vsaj svet z njegovo krivo nogo in z grbo kratak čas delal. Mati, draga mati, ki ga je ljubila, kakor lastno oko, — več je ni, v mrzli zemlji počiva, in kar bo njen ljubljenec trpel, več ne bo videla, več ne slišala in več je ne bo bolelo. In oče — Oj, očeta ni poznal, mati mu je dejala celo, da ga še ni imel ni.

Kogar Bog tepe, za tega ima več ko eno šibo.

Roke čez obraz, tako je ležal na grobu na mehki zemlji in mlo, mlo je plakal. Ljudje so ga morali z groba dvigniti, ter ga voditi domov. — Domov? Kam domov? — Ali ima pod svetlim solncem, kamor bi položil svojo trudno, bolno glavo? Obbolelo mater so vzeli usmiljeni ljudje k sebi, a kaj bodo njemu dejali? Ali ga ne bodo pahili pod kap, ter vrgli za njim materino beraško zapuščenost?

Ne, stegnila se je proti njemu gorka roka, pobrala ga s ceste, ter ga posadila nazaj ljudem.

Čerinovi so ga vzeli za pastirja.

Prve tri, štiri dni, morda vse prvi teden imeli so vsaki paglaveci na paši, pač toliko sree za njegovo nesrečo in bolečino, da so ga pustili v miru. Proč, v stran se je vsedel, ter jih gledal pri igri; kako se jim ves svet smeje in oni njemu, a Valentina, ta ubogi Valentin pa mora nositi toliko gorja, tako vročo bolečino na svojem mladem srcu!

In stisnil je obraz v roke, ter se mnogokrat mlo zjokal.

Nekega popoldne ga pa podlilecjo med se, treba jim je bilo še enega pri igri. A s svojo ukrivljeno nogo in bolno dušo, kako bi vstrelal, kako zalegel za zdravega, čvrstega dečka? Nič ni z njim opraviti, zato ga počno psovati in zbadati, zdaj eden, zdaj dva in trije in s posmehovanjem ga izpode iz družine. Eden postopi celo za njim, vdari ga po plečih, ter pravi: "Boga zahvali, če ti potisnem to kepo nazaj v hrbet, ko je ven prišla, pa bi se nazaj ne skrila!"

To so bili težki, težki vdarci!

Proč od njih je odšel; kjer ga oni niso videli in on njih ne, posedal je osamljen pod visoko smreko na mogočni, z mahom poračeni skali. Bral je iz kake knjige, pa ko se je naveličal, vzel je nož v roko, izbral si je kos leka, ter ga jel zrezljavati. Nič ni nameraval izrezati, le igral se je z lesom in nožem in vendar, prav po sili so se jele snovati igrače in drobnarije, ki jih je nosil domov Čerinovim malim. Delo mu gre dan za dnem boljše izpod rok in kako veselje to, ko izgotovi nekega dne trpečega Krista z razpetimi rokami. Z dragim zlatom bi mu ne odkupil te radosti, ko ga je približal z leseni žeblički na križ, za roke in noge. Nesel ga je domov, še danes visi pri Čerinovih notri v kotu, in kdor vzame Valentina v misel, pokažejo mu ga, ter potožijo: "Škoda ga, dober človek je bil."

Proti jeseni, toliko da ni prišlo nekega dne do tepeža med pastirji. Valentin jim je za slugo; ničmur se ne ustavlja, kar mu vkažejo. Kaj bi pomagal kratovječje, sila ne bi pomagala nič in prijatelj — o, teh ni imel! Sram je bilo vsakega, baviti se s tem šepavim in grbastim Valentinom, ki še pravih starišev ni imel. Del naj je desno roko v levo in imel je vse svoje prijatelje pri sebi.

Na paši se vsak dan kuri, če ničesar ne peko, pa se vsaj z dimom in plamenom igrajo, drva za kurjavo pa so Valentina srb; po hosti ob pašniku jih mora nabirati, nadložna reva, ko drugi čvrsti in zdravi po ledini rajajo, skačejo in ućijo, pa se posmehujejo tako poslušnemu slugi. Prvi čas ni bil v zadregi, po gozdu je bilo mnogo suhih vej, klinčevja, storžev, kmalo jih je nabral, a s časoma je bilo treba iti globlje notri v gozd. Nekateri večer, ko se je vse popoldne ubijal in mučil po gozdu, spehal in utrudil se je, da so ga noge komaj nositi hotele.

A dobro, blago sree se sveti, kakor v tamni polnoči sveti črv v travi. Prvi, drugi gre mimo in tretji, pa ne opazi ga, a naposled pride popotnik, ki ga pobere, ter nese seboj domov. Dobro duša Valentino spozna so male deklice na paši. Surovo postopanje njihovih vrstnikov obrnilo jih je proč od njih in zbirati so se jele okrog Valentina in tudi eden ali drugi izmed fantovske družine, bolj rahločutenega area, pridružil se no-

vi družbi. Male deklice priskočijo revi na pomoč, same se mu ponudijo, ter mu prepovedo hojo v gozd. Kako se podvzajo, kako se hitajo ter nabirajo, zadnja noče biti nobena. In Valentin jim je dobro plačal. Kadar so se sešle zopet vse okrog njega, peljal jih je seboj na svoj priljubljeni kraj, na mahovito skalo, sedel je na no, ter jel pripovedovati lepe, čudovite pravljice in zgodbe iz davno preteklih dni. Deklice in dečki pa so polegali okrog skale, ter pazno poslušali, in ko jih je videl, kako vpirajo oči v njegove ustne, kakor bi mu hoteli vzeti besedo z jezika, in da se komaj upajo dihati in ganiti, takrat se je tudi njemu svet posmejal, zdelo se mu je, da je vendar le lep ta svet in da biva na njem mimo hudobnih tudi mnogokatero blago sree!

Pripovedovati pa je znal tako mlo, tako lepo; njegove besede so segale globoko v sree!

Reko se je že, da bi bilo prišlo nekega dne kmalu do tepeža med pastirji, pa deklice in oni Valentinovi prijatelji potegnejo se zanj, ter napravijo mir med razsedenimi prijatelji. Po polju so jeli ljudje zgodnji krompir kopati, zrel je bil, in Valentina so hoteli napraviti za tatu. A zdaj je zavrelo po njem, spne se kvišku, da je bil videti večji, ko sicer. In če me tudi vbijete, kral ne bom nikdar, jaz ne bom kral, in svojo palico dvigne kvišku, da paglaveci kar osupnejo, pa le mimogrede je to. Najstarejši skoči k njemu, zgrabi ga za ramo, ter pahne šibkega, nadložnega daleč proč od sebe, da telebi znak v travo. Velik šum in vrišč je nastal in gotovo bi se bili spoprijeli, pa Valentinaova družina pravi mtr.

Od tega dne se je od družine fantovske popolnoma odločil. Posedal je osamljen — kadar ni pripovedoval lepih povesti — na visoki skali, in takrat je prišla Brodarjeva Lenica, sedla je k njemu, ter mu gledala v bistro, jasne oči. In mnogokrat se je zjokala na njegovi strani. "Zakaj pa ti ne jeeš? Ali tebe nič ne boli, ko ravnaš s teboj tako hudo?"

Nič ji ni odgovarjal na to, a jokati tudi ni, ker tega se je bil odvadil.

II.

Tako je preživel šest ali sedem poletij na pašniku. Vsaki paglaveci so odrasli pastirskim palicam zginitli so s paše in nov rod je stopil na njihovo mesto. Le Valentin je ostal, ker za drugo delo ni bil. Zopet je bil osamljen, kakor v početku svojega pastirovanja. Zdal ni več prisleda Lenice k njemu, ter se poigravala z njegovimi lasmi. Popreje, kolikokrat je pokleknila k njemu v mehek mah, ter mu razčesavala lase, vsak dan drugače. In če se položila svoje roke na njegova lica in mu stisnila ustne od obeh strani skupaj, ter pritisnila nanje gorak, vroč poljub, takrat se je razkadiła tudi iznad njegovega sree temna megla, razjasnila se mu je duša in ogrela; kakor narava, ko posije nanjo pomladansko solnce.

A tudi Lenica je odrasla in ostala doma.

Popreje, kedaj se je brigal Valentin za čas, večer se mu je vselej preurno približal, a zdaj je pričel pogledovati, kako visoko se vozi solnce še po sinjem nebu. Dan za dnem se mu je leoneje dalje pomikalo in dneva ni hotelo nikakor biti konec. Tudi na skali pod mogočno smreko ni več posedal; šepal je po pašniku sem in tja od enega konca do drugega in časih je z velikim trudom splezal na veliko črešnjo, odkoder se je videlo noter v vas. Sam ni vedel, zakaj. Nikogar ni iskal s svojimi očmi po vasi, pa saj bi tudi nikogar ne našel, vas je preoddaljena, a vendar, koliko krajši mu je čas, ko sedi v mogočnem vejevju, ter gleda dol v vas. In zopet mu je postalo tako pusto, tako otožno na svetu. Najraje bi bil vrzel palico iz rok, ter se napotil ven, med ljudi, v svet, in vedno dalje naprej, dokler ne bi našla njegova duša tiste sree, tistega miru, ki ga je živela kedaj.

Zopet si je jel čas s izrezljavanjem krajčati.

Nekega dne, proti večeru je že bilo, sedel je na svojem starem kraju, ter pridno rezljal.

Nenadoma, kakor bi ga gad pičil, skoči na noge, ter vleče na uho. Ali prav sliši? Da, to piskanje pozna! Še enkrat se oglasi in zopet enkrat. Da, tu še ne more moliti!

Kar najurnejše šepa tje na stran, k mahoviti skali, leže na obraz, ter seže v razpoko. Tu je njegova shramba za nož in les in podobne, in tudi malo piščalko ima tu notri shranjeno.

"Ali si ti, Lenica?" vpraša Valentin.

"Da, da," odgovori mu piščalka.

"Kje si?" zapiska Valentin.

"Vgani!" odvrne mu piščalka.

Valentin vgiba in vgiba, a v eno mer se mu z "ne" odgovarja.

"Saj za več krajev se vendar nisva zmenila, premišlja Valentin. Ali ji nisem vseh krajev zapiskal? Sem li katerega izpustil? — Tu ni, tu tudi ne, in tu zopet ne."

Še enkrat ponovi vse kraje, za katere sta imela znamenje na piščalko zmenjena, a zastoni. Lenica mu le odgovarja: "Ne, ne!"

"Ikat bi je šel?" pravi sam pri sebi. Toda kam? Malo časa še premišlja, potem pa zapiska: "Lenica, povej kje si, jaz ne vganem."

Pazno vleče na uho. — Nič odgovora!

"Lenica, odgovori, kje si?" zapiska še enkrat.

Zopet nič! A na enkrat obesite se od zadaj dve roki na njegove oči.

"Lenica, Lenica, ti si, ti," veseli se Valentin, ter sili roke z oči. "Le oglasi se, ti si, saj te poznam, tako velika ni nobena, nobena mi z rameni ne seza do glave. Ne, ne! Smeje se, zdaj le si se izdala, nikari se ne delaj manjšo."

"Lenica piska ne vem kje visoko tam gori," pravi mu dekle, ter dene roke z oči.

(Dalje prihodnjič.)

Periklej.

M. P.

(Nadaljevanje.)

Največja podpora plemenitniški stranki je bil "areopag." Areopag je bil iz mož, ki so bili kedaj arhonti in so v ostri preiskavi izpričali, da so svojo častno službo pošteno in vestno opravljali. Sprejeti udje pa so ostali areopagit do smrti. Imel je areopag sodniško oblast v krvavih sodbah in tako rekoč nadzorstvo čez vse javno življenje; kajti on je imel pravico ustavljati sklepe državnega zbora in svetovalstva 500-terih mož in odgovor zahtevati od vseh gospodov za njih postopanje; in moral je čuvati nad dobro, pravno šego v življenju. Njegova oblast je tedaj bila zelo velika. Sedeli so pa v tem zboru mnogi stari možje, nekateri še iz tiste dobe, ko so le najbogatejši državljani do arhontstva dosegali mogli; po večem so bili bogatini in plemenitniki. Taki so pa od nekdanj in povsod radi prijatelji stare ustave, starih šeg, in ker so ti častitljivi možje imeli mnogo vpliva na mlajše v zbor pristopajoče ude, katere sprejeti ali dobiti je bilo tako v njihovi moči, ker so sprejemno preiskavo sami vodili, mislimo si lahko, da je bil areopag zelo na poti vsem državljanom, kateri so bili vneti za svoboden razvoj demokratije.

Kimon je bil pogostoma po vojnih opravkih z Aten. Tako prišlo je porabila demokratska stranka l. 460., da se je lotila areopaga.

Effijalt, prijatelj Periklejev, je predložil, naj se areopagu krvava sodba pusti, vsa druga oblast pa vzame. Vkljub vsem naporom aristokratske stranke, vkljub groženju in svarjenju vedečevalcev in duhovnikov je obveljal nasvet in odsehal je bila vsa državna oblast v rokah državnega zbora.

Ustanovila se je pa nova gospodstva "postavozačev," ki so bili za eno leto voljeni in odgovorni zboru, ter so v državnem zboru in v svetovalstvu 500-terih mož, na posebnih častnih sedežih sede, imeli čuvati, da se ni kaj zoper ustavo sklenilo. Tudi za nadzorovanje odgoje in življenja v Atenah so bile pozneje posebne gospodke ustanovljene.

Ko se je Kimon vrnil z bojišča, napel je vse žile, da bi se postava odpravila. Začel se je boj med mogočnimi strankama, kateri bi bil lahko poguben za državo; toda ljudstvo ga je s tem končalo, da je po "ostrakizmu" odpravilo voditelja aristokratov, Kimona, ter ga poslalo v prognanstvo.

Bilzo o tem času je tudi zavezna blagajnica v Atene bila prenešana. V to blagajnico so države, ki so bile v zavezi z atensko, doneske plačevali iz prva s tem namenom, da bi se z njimi troški v skupnih vojskah proti Perzijanom poravnali. Zavezništvo teh držav in države pa se je zmirno bolj podložništvu bližalo; kajti čim bolj so se zavezniški osebni vojaški službi odtegovali in raje denarje dajali, tem bolj je zavezniško brodogrje postajalo atiško, tem bolj je rasla veljava države voditelje. Nazadnje so Atenci o zavezniških zadevah se le z večimi zavezničnimi državami pogajali in o čemur so se z njimi pogodili, je obveljalo. S temi spremembami razmerami se je vjemata želja, tudi zavezno blagajnico tmeti v Atenah, da bi bila popolnoma Atencem v oblasti.

V zboru zaveznikov so Samljenci od Perikleja izpodbujeni predložili, naj se zavezna blagajnica iz Apolonovega svetišča na delskem otoku prenese v Atene, češ da je zdaj preveč izpostavljena z ene strani od Perzijanov, z druge od Spartancev pretečim nevarnostim. To se je sprejelo. Iz svetišča delskega Apolona so prenesli blagajnico, v kateri je bilo 1800 talentov (nad polpeti milj. gl.) v Atene in jo shranili v templju mestne varuhinje, boginje Atene.

Zdal so začeli atenski državni ki v Periklejevem smislu rabiti tudi denar zavezniške blagajnice za splošne potrebe atiške države. Dostokrat so Perikleju to ravnanje očitali, češ da s tujim denarjem nevesto gospodari. Ali on jih je zavračal rekoč, da zaveznikom ni treba nobenih skrbi imeti, in ne na morju, ne na suhem vojaške službe opravljati; vse store za celo zavezo le Atencem; le oni z brodogrjem skoro večno po ajgajskem morju plavajočim jim omogočujejo,

jo, da brez nevarnosti kupujejo in srečno živijo. Za vse to jim ni drugega treba, ko denarja nekoliko plačevati. Ta denar je plačilo Atencem za njih trud, zanj jim ni treba nikomur odgovora dajati. Tako je pripravil obrekovalce, da so obmolknili.

Ker so se po tem takem materialni pripomočki atenske države znatno pomnožili, mogla je demokratija z njih pomočjo zopet nekaj korakov dalje storiti. Njen vzor je bil: enakost vseh državljanov v vsem, ne le glede na pravice in bremena, ampak tudi, kolikor mogoče, glede na izobraženost, glede na splošno človeško sree. Demokratijo pa je motil vpliv radodarnih bogatinov do ubožnejših. Te odvisnosti jih je morala državna blagajnica rešiti. To je bilo v duhu demokratije. Kakor se sploh, kdor vlada z enakimi, stjaem obdaja, tako je morala demokratija skrbeti za olajšanje in olepšanje življenja; vladajočemu ljudstvu morala je skusiti vsaj nekoliko poravnati razmere premoženja. Kako bi se tu di vsi veselo udeleževali dela za domovino, ako bi večino izmed njih neugodne okolnosti ločile od drugih srečnejših? Težko bi bilo državljanu navduševati se za enakopravnost demokratično, ako bi pa stradalati moral.

Za Perikleja se je iz teh vzrokov začel denar iz državne blagajnice ljudstvu dajati v dar ali za plačilo za javne opravke. To poslednje je bilo res proti grškemu načelu, da kar kdo za domovino stori, mora zastoj storiti in veljavni pisatelj kakor Platon in Aristotel so Perikleju očitali, da je navadil Atencane lenobe in lahkostnosti. Toda če mirno to reč premislimo, moramo reči, da je to le nasledek naravnega razvoja demokratije. Kar v tem oziru Perikleja zadeva in njegovo stranko, je le gledališko darilo (theorikon) in sodniška plača (hektastikon).

Gledališka darila so bila celo nedolžna in napevarna naprava. Gledališke predstave niso bile Grkom le zabava, ampak del bogoslužja, in sicer njega izobražujoči in povzdigujoči del. Udeleževati se njih je imel pravico vsak Grk, kakor pri nas iti v cerkev, h kaki pridigi.

Dokler so imeli Atencani leseno gledališče, imel je vsak državljan prost vstop. Ali naravno je, da je bil vselej velik nered pri predstavah; kdor je prej prišel, ali kdor je bil močnejši, priboril si je sedež. Ko se je leseno gledališče podrla in so kamenito postavili, dali so ga v najem, ter zaradi reda vneli vstopnino, katere je moral en del najemnik državi kot najemščino plačevati, drugo pa je ostajalo njemu za to, da je v dobrem stanu vzdrževal poslopje. Ali Atencanom se je kmalu zdelo krivično, da bi zdaj od najlepšega dela bogoslužja izključen bil, kdor nima s čim vstopnine plačati. Zavoljo reda ni bilo pripravno odpraviti vstopnine. Pametna naredba je tedaj bila, da je država vsakemu državljanu plačala vstopnino, kdor je sam ni zmogel, namreč po dva obola za predstavo, dvakrat na leto, o Panatenajah in o velikih Dionisijah, tako da je vsak mogel se naučiti krasnih umotvorov grških pesnikov, in si z njimi blažiti sree.

Še le pozneje po Perikleji so začeli ljudstvo nekolikokrat na leto o velikih slovesnostih na državne stroške gostiti, t. j. ubožnejši državljani so tedaj na mesto oliv, čebulje in posušenih rib smeli se najesti mesa od onih hektatomb, ki jih je država bogovom darovala.

(Dalje prihodnjič.)

Začetnikom kmetijstva.

Piše slovenski farmar.

Spomlad se bliža. In ž njo se obuja v glavi marsikaterega človeka želja po življenju v naravi — med ravninami in griči in potoki med gozdovjem, travniki in polji. Povsem naravna je ta goinja, ki sili človeka ven iz podzemskih rovov in jam, ven iz fabrike, ven na prostor v solčno luč in na sveži zrak. To gibanje iz industrijske central na zemljišča in farne je bilo zadnja leta tudi med našim narodom jako živahno, in žal, v mnogih slučajih nepremišljeno, kar je rodilo preoblikovane posledice. V državah Misourij in Michigan se je vrglo stran tisoče težko prisluženih slovenskih dolarjev. V državah Wisconsin in Minnesota so se nekateri

naši rojaki v teku časa z nesplojivem podviganju sicer pomnožili do precejšnjega premoženja, veliko je pa takih, ki so podlegli težkim skušnjavam začetka, in praznim obljubam nekaterih agentov, kateri ne razumejo niti sar o kmetijstvu, in jim je težko delo neznamo. Zato je mestu, da spregovorimo o tem času nekoliko o preseljevanju našega po rojstvu in vzgoji kmetijskega ljudstva iz industrijskih poklicev na zemljišča in farne.

Slab cilj si je določil isti, ki ma nobenih stremiljenj po izboljšanju svojega položaja. Nikdo ne bi ne bil zadovoljen opravljanju žive dni težka, nevarna, namerno slabo plačana dela v jami ali briki ali kje drugje. Vsa stremi, da se povsne vije, gre v gospodarskem oziru naprej. Večini pa ni mogoče doseči vsake službi, lóžjega in bolje plačanega dela. Tekma za te službe je preveč srdita, preveč je tekmecev. Zato ostane drugega, kakor da se bere navadni delavec kak poklic. In večina naših sedanjih industrijskih delavcev bo enkrat kmetovala. Nekaj jih bo sicer in v Avstrijo. Veliko se jih bo tem hudo opeklo. Denar bo prišli bodo nazaj za kruhom. Je tako; svet je tak. Veliko se jih pa naselilo na farmerska zemljišča v Ameriki. Gotovo je, da bo vsak uspešen. Da bo pa več uspeha, tem več napreda, potreba, da se kolikor mogoče znanimo s problemi, katere začetnik rešiti.

Prvo vprašanje, katero je treba rešiti v tej zadevi je — denar. Koliko denarja je treba za začetek? Ta stvar je kočljiva. Na dva človeka nista enaka. Ta je in napreduje z mnogo manj narjem kot drugi. Navesti namo slučaje, kjer so se ljudje na farmah povzpeli z nič do lepega premoženja. Znani so nam drugi slučaji, kjer je imel začetnik precej denarja, a vse je šlo, sam ve za kaj, izboljšanja in razvoja ni opazil nikjer. Uspeh in propast odvina največ od človeka samega. Vendar je denar precej garancija za uspeh. Brez denarja ali s premalo denarjem je farmstvo, kakor vsako drugo podjetje, jako vagana stvar. Nekaj denarja, čim več tem bolje, naj ima začetnik. Mnogi, ki so začeli z malo, dvem ali več tisoč dolarjev, se v bile razmere kolikaj ugode, so bili umni gospodarji in pridni marljivji, so dosegli v nekem letu lepo premoženje. Da gre tu tudi tudi gospodarjem in odraslim otrokom je samoumevno. Prva gospodinja podpira tri vagon hise, če je še tako borna, če se razmere še tako slabe. Pri naših naseljencih ni to pomoci. Zato ima pa samee manjše življenje, ki se razvija v manjši meri, kot družinski oče. Naši fantje storili velik in važen korak k mostojnem gospodarstvu, ko kupili kos zemljišča, 40, 60 ali 80 akrov, kdor ima le toliko, da pa ča nanj lahko vsaj četrtno. Sledljiv samee vedno lahko toliko hrani, da plača vsaj obresti, se ne bi mogel plačati nič na kapital. Zemljo lahko polagoma izboljšuje sam, ali pa najme za to človeka in v par letih ima farmo, ki je vredna denar, in kjer lahko vedno dela življenje in denar.

Nekateri naši ljudje kupujejo po 20 akrov zemlje. To je premalo; izvzemši, če je zemlja blizu mesta, da se človek največ bavi z vrtnarstvom. Najboljša pametna kmetijstva je pa živinoreja, in vinorejo priporočamo rojaki najbolj. Za živinorejo je pa treba več zemlje; 80 akrov jo ni preveč, a shaja se tudi s 60 akri 40 akrov skoro ni dovolj, posebno ne v krajih, kjer je rada suha, pa kjer je zima dolga. Kdor ima več kot \$2000. — sme računati na 80 akrov zemlje. Če ima pa \$1200. — do \$1500. — zadostuje se le s 40 akri, k večjemu kar napravi že lepo farmo.

(Dalje prih.)

SLEPARSKI BURJOZNI POLITIKARI SO ARETIRANI.

Frankfort, Ind., 19. feb. — Zvezne oblasti so aretirale tukaj vodilne republikanske politikarje na obtožbo, da so uganjali volitve sleparije. Aretirani so: O. W. Edmunds, bivši župan; Henry Woodruffe, a perotino; John Gibbons in Barlett Russell, agitatorja za republikansko stranko.